

Egyetemisták

Június. Itt a régen várt nyár azoknak, akik az utolsó szigorlatokra készültek. S azok is megkönnyebbülve sóhajtanak, akik még csak egy lépéssel léptek feljebb a grádicsra. Az izgalmasan ünnepélyes államvizsgák után a friss diplomások, bár már nagyon várták ezt a pillanatot, most hogy elérkezett, sajnálják elhagyni az öreg falakat, a nagy tantermet, a kis szemináriumi szobákat, a hosszú folyosókat, tanárait, egymást és mindazt, ami ezeket az éveket kísérte...

Mezőgazdász gépészmérnökök

Péter és Sándor. Mindketten az Agrártudományi Egyetem Frankel Leó úti diákotthonában laknak. Papp Péter végzős, 26 éves, az egyetemre nem vették fel azonnal. Három évig dolgozott. Társadalmi ösztöndíjas. A debreceni Fazekas Mihály gimnáziumban érettségizett. Alapvonása a módszeresség, a céltudatos ésszerűség. A dolgok kimenetelét reálisan látja, mérlegeli. Általában nem éri meg a meglepetések. Mondja is, hogy sokszor jó lenne jobban örülni egyes dolgoknak. Világéletében — ez azt jelenti, hogy úgy 15 éves korától — gépészmérnöknek készült, s ezen belül is az üzemszervezés, az üzemeltetés érdekelte. Tizenöt éves korában ismerte meg a jövődő feleségét is — tavaly nyáron volt az esküvőjük.

Csapó Sándor Nyíregyházáról jött. Nincs híján a gyakorlati gondolkodásnak, de nem szégyelli bevallani érzelmeit, elfogódottságát és lelkesedését sem.

— Peremkerületben nevelkedtem, megszerettem a szabad természetet. Nem tudtam volna életemet íróasztal mellett elképzelni. Először a technikum kertészeti tagozatára jelentkeztem, de apám 18 évig volt sofőr, korán izgattak a gépek is. A gépészeti tagozatra mentem át. 1965-ben érettségiztem, kitűnően, az egyetemre azonnal felvettek. Tisztelettel vegyes félelemmel gondoltam arra, hogy meg tudom-e állni itt is a helyem.

— A tananyaggal meg vannak elégedve?

— Nagyrészt megfelelő, de az előadások, féléről félévre a legújabb anyagot is tartalmazhatnák. És az önálló gondolkodási készséget kellene jobban fejleszteni.

SÁNDOR: — Néhány tárgynál elavult a jegyzet, túlhaladott kérdésekkel foglalkozunk, de új konstrukciókat, amilyen például a pneumatikus vetőgép, kevésbé ismerünk. Véletlenül a technikumban olyan tanárunk volt, aki a szaklapokból a legújabb munkagépeket ismertette velünk.

PÉTER: — Nem tanulunk például vezetés-pszichológiát. Viszonylag kevés a mezőgazdasági mérnök és mi rövid idő alatt vezető beosztásba kerülünk. De az, hogy valaki jó gépészmérnök, még nem jelenti, hogy egyben vezetésre is alkalmas. SÁNDOR: — Jobb lenne, ha előre tudnánk, mi a követelmény egy vezetővel szemben, mint hogy esetleg hibát hibára halmozva, a magunk kárán tanuljuk azt meg.

— Milyennek tartják az ideális professzort?

PÉTER: — Tantárgyában ismeresse az újat, érdekesen adjon elő. Ne professzor és hallgató viszonyt alakítson ki, hanem emberit. Szakmai és más kérdésekben is fordulhassunk hozzá.

SÁNDOR: — Vegye figyelembe, hogy kezdő mérnökök vagyunk. A probléma gyökerére mutasson rá először. A vizsgán ne a tételhez ragaszkodjon, ne a képletek és a könyvek bemagolását tartsa fontosnak, hanem a tájékozottságot.

— Hogyan tanulnak?

PÉTER: — Mindig tanulok, de nem úgy, hogy nekiülök, hanem a könyvtárban belelapozok szakkönyvekbe, szaklapokba és ezek adnak pluszt a vizsgán.

SÁNDOR: — Én azt tapasztaltam, hogy jobban megy a tanulás, ha nem muszáj. Év közben berse, alig marad idő. Hetenként 30–36 óra kötelező előadás, plusz rajzok, gyakorlatok.

— Céljaik?

PÉTER: — Szeretnék jó mérnök lenni, hasznos dolgokat csinálni, de úgy, hogy én is jól járjak, meg a társadalom is.

SÁNDOR: — Csak akkor leszünk elégedettek, ha megtaláljuk számításunkat a munkában és a megbecsülésben is. Ha például nem lettári számokat festünk éveken a gépekre.

A bölcsészek

Lydia és Feri. Vörös hajú, szép, eleven kis boszorkány és egy szelíd, szőke fiú, amolyan tudós típus. Gondolataiból a fiú néha meglepve pillant

fel, s nézi a szeszélyes kislányt, az okos tanuló-társat, a céltudatos embert, az asszonyt, aki most egy jövődő kis élet fogadására készül.

Csángó Lydia III. éves filozófia-pszichológia szakos. A Berzsényi Gimnáziumban érettségizett, kitűnően. Előfelvételt nyert, egy évig dolgozott.

— Tizenhat éves koromig orvos szerettem volna lenni. Később rájöttem, hogy nem bírom a vért, a boncolást. Azután tanár szerettem volna lenni, s végül mindkettőhöz közel álló pályánál kötöttem ki.

— Milyen témakörök érdeklik?

— Társadalmi kérdések. Szociálpszichológiával szeretnék foglalkozni. Ezen belül is az erkölcsstan és a fiatalokkal. Szakdolgozatomat is hasonló tárgykörből írom. Címe: Antiszociális egyének erkölcsi tudatának szociológiai vizsgálata. Főként az intellektuális bűnözők, a raffinált bűnesetek érdekelnek.

— Mikor tanul?

— Vizsgaidőszakban. Félévben nincsen idő. A szemináriumokra és a gyakorlatokra készülünk. Néha még ezekben is gátolja a haladást, hogy az előadó és a szemináriumvezető más személy. S mindketten más-más anyaggal foglalkoznak.

— Mi a véleménye a vizsgáztatásról?

— A vizsgáztató ne a hallgató indexében már bent levő egyéb jegyekből befolyásoltan, hanem kizárólag a felelet alapján osztályozzon. Ha egy hallgató nem jelenik meg a vizsgán, kivéve, ha orvosi igazolást hoz, utóvizsgára utasítják. De néhány előadó megtette már, hogy nem jött el a kijelölt időben. Ez nagy kiesés, mert addig nem tudunk a következő vizsgára készülni és a másik tanár ezt nem veszi figyelembe.

— Mit vár a professzortól?

— Ne a jegyzetet, hanem újat, többletet adjon. Ismertesse azokat a műveket, amelyekhez nehezen, vagy magyar nyelven nem lehet hozzájutni. Tárgyában egyéni koncepcióját is fejtse ki. Hagyja érvényesülni a hallgatók önálló gondolatait. Foglalkozzon velük, vitassa meg, és ne vegye személyes sértésnek, ha ezek véletlenül ellentétesek az övével. A vizsgán ne csak saját koncepcióját akarja visszahallani.

— Férjével hogyan ismerkedett meg?

— Véletlenül, egy pszichológus klubdélutánon. Azután könyveket adott kölcsön. Végül rájöttünk, hogy sokban egyezik az ízlésünk. Még abban is, hogy némiképp mindketten elleneztük a házasságot. Így aztán gyorsan összeházasodtunk. Erős Ferenc végzős pszichológus. Magyar szakon három évet végzett. Tanulmányai megkíván-

Fotó: SÁNDOR ZSUZSA

CSÁKVÁRIAK HÁRY JÁNOSA

ták, hogy ezt a szakot abbahagyja. Később szeretné a magyart is befejezni és szeretne a filozófiába elmélyedni. Sokáig újságíró akart lenni. Végül a tudományos pálya mellett döntött, de nem szakított az írással sem. Egyelőre magának ír, úgy gondolja még korai volna a nyilvánosság elé lépni velük.

— Milyen tapasztalatokat szerzett egyetemi éve során?

— Sokszor felvetődött, hogy az oktatás színvonalja egyenetlen. A pszichológiai oktatás nálunk még nincs teljesen kialakulva, hiszen néhány éves csupán. Szeretnénk, ha a gyakorlatok óraszámát felemelnék, ha több szeminárium volna, ahol alkalmunk nyílna a tananyagok átfogó elméleti megbeszéléseire. Ma már az oktatás struktúrájában is sok az átfedés: ugyanazt a részt más tárgyak előadásában is halljuk. Például, az érzékszerveket, a szemet kereken ötször hallottam. Az sem mindegy, hogy az egyes tárgyakat milyen időszakban hallgatjuk. Állatlélektanban első évben foglalkozunk, holott ez megkívánná, hogy az általános lélektanban már elmélyültebbek legyünk. Szerettük volna elérni, hogy egy-szakosok legyünk kezdetől fogva. Akkor felemelhetnék egyes tárgyak óraszámát, sorrendet cserélhetnének, új tárgyakat is bevezethetnének.

— Milyen új tárgyakat?

— Biokémiát, információelméletet, kibernetikát. S a matematikai statisztikából gyakorlatot. A jelenlegi tanterv szerint sokat adnak, csak kicsit felületesen. Összehasonlítva a moszkvai Lomonoszov egyetem pszichológiai fakultásával, ahol ösztöndíjjal öt hónapot töltöttem, s most jöttem vissza, a tanterv ott nem olyan széles, de egységesebb és mélyebb. Több matematikát tanítanak, a természettudományos megalapozásra törekednek. Nálunk a követelmények néha túl szigorúak, máskor túl liberálisak. Az oktatás nem nevel eléggé önállóságra. Magolni kell, mert nem mindig az érdeklő az előadót, hogy mennyire sajátítottuk el az anyagot. Szeminárium csak az ötödik évben van, de sokszor nem éri el a kellő színvonalat. Vagy a tanár beszél egész idő alatt, vagy mivel a referens anyagát a többiek el sem olvasták, nincs kérdés, amit megbeszéljenek.

— Tervei?

— Szeretnék olyan területre kerülni, ahol kutatni lehet. Különösen a művészetpszichológia érdekel, de az általános oktatói tevékenység is.

SARKADY MÁRIA

Negyven éve, 1929-ben mutatták be a csákvári Magyar Földműves Játékszín tagjai a budapesti Nemzeti Színházban Kodály Háy János című daljátékát.

Szülehet mese a meséről? Ami Csákvárott történt — úgy tetszik — azt mondja: igen. És úgy szülehetett, mint a hajdanvolt szerző verse, aki így kezdte regényes történetét: „*Új mellém a kandallóhoz, Fel van szítva melege...*” Kezében van egy emlékkönyv valamelyik csákvári borospince gazdájának hagyatékából. Rigmus rigmust ér benne, s mind a házigazda borát, vendégszeretetét magasztalja. Azt mondják, e vendéggönyv lapjai fölött egyezett meg Paulini Béla és Harsányi Zsolt, hogy a csákvári parasztszínjátékok adottságaihoz igazítja a Kodály daljáték szöveggönyvét. Justh Zsigmond múlt századi parasztszínjátékoival kötetre menő cikk, tanulmány, visszaemlékezés foglalkozik. A csákvári vállalkozás — talán a Paulini személyét egykor beárnyékolta előítélet miatt? — feledésbe merült.

102 ÉVE TANÍTÓK

Megyünk Csákvár főutcáján és a régi Földműves Játékszín egyik oszlopát, Kovács László nyugdíjas tanítót keressük.

— A rektor úr — mutat egy sárga épületre az első megkérdezett — ott lakik. Ősei 102 éve oktatják Csákvár népét. Nagypapa még negyvennyolcas honvéd volt, fél századig szolgált a falu művelődéséért. Laci bácsi szintén 50 esztendeje osztja meg a csákváriakkal azt, amit tud és amit álmodik. Volt ő itt tanító, mozigépész, kántor, karnagy, kérvényíró... legutóbb pedig egy múzeumra való anyagot hordott össze kerékpáron Csákvár múltjára utaló tárgyakkal. És ő volt, aki

40 évvel ezelőtt a parasztműkedvelők előtt kedvcsinálólól fölvasta Garay Jánosnak Az obsitos című költeményét:

*Hárman valának együtt,
a potrohos bíró,
Egy obsitos vitéz
és a furfangos író...*

Garay humora megigézte a hallgatóságot. Odaadtak negyedévet szabad óráikból a készülődésre, tanulásra, hogy előadhassák a Kodály-féle Háyrt. Az előkészületek mozgatója Paulini Béla, a daljáték szöveggönyvének társszerzője volt.

KODÁLY AZ ELŐADÁSRÓL

Csákvár parasztszínészei, akik addig olyan kérésztű művekre áldozták türelmüket, mint a *Csizmadia mint kísértet*, vagy a *Tót lány* című darabok betanulása, most szinte megújul-

tak. Mintha csak eljutottak volna hozzájuk a Háy budapesti bemutatóját megelőző Kodály nyilatkozat szavai: „... most először szólalnak meg az Operaház színpadán a magyar nép dalai. Bár fakadna nyomukban egy kevés szeretet az árva ország legárvább gyermekei iránt.”

Hogy a szerző hamarosan a Nemzeti Színház színpadán láthatta daljátékát, éppen a legárvább gyermekek előadásában, az Paulini Béla együttest teremtő talentumáról is vallott. És nem hallgathatjuk el Bozory Endre egykori vendéglős nevét sem. Az ő vendéglőjében volt az akkori Csákvár egyetlen színpada, ott próbált a Játékszín együttese. Darabírással is próbálkozott a literátus vendéglős — no meg ő rendezte a Háy előadását.

A sajtó az egzotikumnak szóló lelkesedéssel, vagy fanyalgással fogadta a pes-

Kovács László nyugdíjas igazgató, a helytörténeti múzeum létrehozója

